

Václav Sixta, Kolektivní biografie československé historiografie k roku 1934. BP, UK FF, Ústav hospodářských a sociálních dějin 2012, 71 s., z toho přílohy s. 65 – 71.

Kolega Sixta si pro svou bakalářskou práci vybral náročné téma spočívající v počítačovém zpracování (Microsoft Office Excel 2007) životopisných medailonků historiků v publikaci Antonína Dolenského, *Kulturní adresář ČSR: biografický slovník žijících kulturních pracovníků a pracovníc*. Praha 1934, což byla v tehdejší Československu ojedinělá nejen informativní, nýbrž i reprezentativní publikace. Není tedy náhodou, že autor ve svém přístupu k věci vychází z pojmu symbolické reprezentace, tj. z kombinace explicitních (viz např. univerzitní profesor českých dějin) i implicitních (viz např. generace) znaků, jimiž je zde vymezen, resp. konstruován pojem historika. K němu se jednotlivci hlásili prostřednictvím dotazníků, které pro Dolenského sami vyplnili na základě jeho kvalifikovaného „předvýběru“ či kolegiálních doporučení.¹ Řada dotazníků je uložena v jeho pozůstalosti v LA PNP, takže pan Sixta měl možnost porovnat jejich původní s nakonec vytištěnou podobou.

Kulturní adresář se z pochopitelných důvodů neomezuje jen historiky. Na jeho konci jsou zařazeny personální výčty představitelů a představitelk jednotlivých oborů, což umožňuje porovnat váhu jejich symbolických reprezentací z hlediska početnosti zahrnutých osob (s. 18 – 19). Avšak teprve rozbořením databází příslušníků jednotlivých oborů lze dospět ke znakům symbolické reprezentace, jež daný soubor vnitřně diferencují. Vzhledem k tomu, že narativní procedury jednotlivých biografí jsou v Kulturním adresáři omezeny na nutnou míru, lze skrze jejich obsahy a vnitřní strukturaci konstruovat míru prestižnosti uvnitř určitého oboru tím, že rozdílným kvantifikacím přisoudíme rozdílný význam. Např. usoudíme, že pozice herců v předních pražských divadlech, kteří zároveň filmují, je v oboru herectví prestižnější, než pozice herce či herečky, kteří se nemohou tímto typem symbolické reprezentace vykázat, i když někteří z nich mohou být v jiných souvislostech chápáni jako „lepší“ herci, než někdo z jejich pražských kolegů/kolegyň.

Podobným způsobem postupoval i kolega Sixta. Jako výchozí si zvolil implicitní kritérium jednotlivých generací historiků, jež pak vnitřně diferencoval prostřednictvím kombinace implicitních a explicitních symbolických znaků. Vytvořil tak kategorii profesních

---

¹ Symbolickou reprezentaci V. Sixta definuje jako soubor znaků verbální i obrazové povahy, jež jsou aktivizovány při legitimizaci výběru osob (s. 57). Ten je v daném případě respondenty motivován předpokladem jejich zahrnutí do společné kategorie. Kvalita předvýběru byla dána tím, že Dolenský byl bibliografem, historikem umění a zároveň i vrchním knihovníkem Národního muzea v Praze.

historiků: přední historik, univerzitní historik, středoškolský profesor, archivář ústředních a významných archivů, místní archivář a ostatní, kterou odlišil od neprofesních historiků. Dalším diferenciativním prvkem mu byla národnost, místo působení a odborná specializace.² Do svého užšího výběru pak zařadil tři generace historiků (III, IV, V) v produktivním věku od 39 do 68 let, tj. 132 osob z celkového počtu 174 (s. 14 ann. a 37 ann.).

Z charakteristických trendů v souvislosti se společenskou objednávkou konstatuje větší zájem o moderní dějiny u mladších kolegů (V = 39 – 48 let) v porovnání se staršími (III = 59 – 68 let). Mladší, resp. v Sixtově specifikaci nejmladší generaci, charakterizovala větší pluralita jejich tematického zaměření, než tomu bylo u generace starší a střední. Mezi historiky střední generace (IV = 49 – 58 let) zaujímaly velmi silnou pozici regionálních dějiny. Badatelská specifikace v ní byla navíc nejužěji svázána s převažujícím postavením v oboru (viz středoškolský profesor či místní archivář).³ Problém regionalismu je nyní jedním z prestižních směrů historiografického bádání. Přitom je otevřenou otázkou, do jaké míry byli mladí historikové na tuto badatelskou orientaci připravováni již během svých univerzitních studií. Navíc se zdá, že v meziválečném Československu právě tato orientace stále sehrávala značnou roli v německé historiografii, a to i v kontextu německé vlastivědy.

Z autorových závěrů (s. 56 – 61) je zřejmé, že velmi dobře chápe možnosti i limity svého výzkumu, zejména pak problém plurality různých badatelských polí a z nich vyplývající plurality různých reprezentací. V některých případech narazil na problémy, které mohl jen nastínit. Značné možnosti pro různé kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy skýtá mj. otázka vztahu mezi konstrukcí vlastní reprezentace v Kulturním adresáři jednotlivými historiky na straně jedné a jejich prestiže v oboru historie „jako takovém“ na straně druhé. V tomto směru se nabízí např. kategorizace jejich textů podle kritérií konceptuální či polemické podnětnosti, metodologické příkladnosti, informační původnosti, míry jejich citací v jiných textech, schopnosti ovlivňovat hodnotovou orientaci širší veřejnosti atp. Václav Sixta mě přesvědčil o tom, že je schopen napsat nápaditou bakalářskou práci, již lze v řadě směrů metodologicky podnětně rozvíjet. Jeho kvalifikační text doporučuji hodnotit jako výborný.

Praha 29. 8. 2012

Prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

---

² K tomu viz Příloha na s. 65.

³ K tomu viz shrnutí na s. 52 – 55.

